

[Time: 3.00 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

1. All question are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1	<p>Multiple Choice Questions</p> <p>A. Select the most appropriate answer from the option given below. (Any Ten out of Twelve)</p> <p>i) If total revenue of 4units is rupees 160/- and total revenue of 5 units is 200/- then marginal revenue of 5th unit is -----.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. 40 b. 200 c. 360 d. 160 <p>ii) Exact relationship between two variable is explained by -----.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. An equation b. A function c. Variable d. Marginal revenue <p>iii) As per the law of variable proportion when Total production is maximum marginal product is -----.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Zero b. Maximum c. Increasing d. Decreasing <p>iv) Enforcement elasticity of demand is calls ..... elasticity.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Advertisement b. Cross c. Reciprocal d. Price <p>v) The change in demand for commodity due to Propionate change in price measured by ----- elasticity.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Income b. Price c. Cross d. Straight <p>vi) When a slight change in price of commodity brings about infinite change in the demand for a commodity is called as -----.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Perfectly elastic demand 	10
-----	--	----

- b. Perfectly inelastic demand
 c. Relatively elastic demand
 d. Relatively inelastic demand
- vii) Size of ISO Quant curve limited by-----
 a. Straight line
 b. Ridge lines
 c. Triangle
 d. Circle
- viii) In case of decreasing returns to scale, the distance between subsequent isoquants -----
 a. Remain constant
 b. Increase
 c. Decrease
 d. Optimum
- ix) Returns to scale determine the behaviour of -----.
 a. Short run average cost
 b. Marginal cost
 c. Average fixed cost
 d. Long-run average cost
- x) The Breakeven point that represents level of output at which -----.
 a. Total revenue = Zero
 b. Total revenue = Total Cost
 c. Total Revenue > Total Cost
 d. Total Revenue < Total Cost
- xi) ----- variables will influence the break-even analysis.
 a. Change in Price
 b. Variable Cost
 c. Fixed Cost
 d. Total Cost
- xii) When the Marginal Cost is equal to Average Variable Cost, the average variable cost is -----
 a. Lowest
 b. Increase
 c. Equal
 d. Changes

B. State whether the following statements are True or False. (Any Ten out of Twelve) 10

- i) Market demand is a horizontal summation of demand of all individuals.
 ii) There is inverse relationship between quantity demanded and price, in the case of normal goods.
 iii) Veblen effect is the exception to the law of demand.
 iv) There are very few sellers in perfect competition.

	<p>v) Market demand curve is flatter than individual demand curve.</p> <p>vi) Market supply curve is upward sloping.</p> <p>vii) Increase and decrease in demand are shown on the same demand curve.</p> <p>viii) The law of demand was propounded by Alfred Marshall.</p> <p>ix) When the percentage change in quantity demanded for a commodity is greater than the percentage change in its price, it is known as relatively elastic demand.</p> <p>x) $MR_n = TR_n + TR_{n-1}$</p> <p>xi) Survey method is also known as qualitative method of demand forecasting.</p> <p>xii) Production function is the technical relationship between output and factors of production.</p>	
Q.2	<p>Answer Any Two of the following Out of Three questions.</p> <p>A. Explain the relationship between total revenue (TR), average revenue (AR) and marginal revenue (MR).</p> <p>B. Explain the market supply curve.</p> <p>C. Explain 'shifts or changes in supply curve' with the help of diagram.</p>	15
Q.3	<p>Answer Any Two of the following Out of Three questions.</p> <p>A. Draw the demand curve under monopoly market.</p> <p>B. Give the definition of price elasticity of demand and write down the factors affecting price elasticity of demand.</p> <p>C. What are the steps in demand forecasting?</p>	15
Q.4	<p>Answer Any Two of the following Out of Three questions.</p> <p>A. What are the types of returns to scale?</p> <p>B. Give the definition of Iso-quants and explain the properties of Iso-quants.</p> <p>C. Explain external economies of scale and external diseconomies of scale.</p>	15
Q.5	<p>Answer Any Two of the following Out of Three questions.</p> <p>A. Explain the relationship between total fixed cost (TFC), total variable cost (TVC) and total cost (TC) in the short run.</p> <p>B. Explain the relationship between average cost (AC) and marginal cost (MC) with the help of diagram.</p> <p>C. What are the applications and limitations of break-even analysis.</p>	15
Q.6	<p>Write notes on Any Four out of Six.</p> <p>A. Importance of business economics.</p> <p>B. Cross elasticity of demand.</p> <p>C. Survey method of demand forecasting.</p> <p>D. Ridge lines.</p> <p>E. Expansion path.</p> <p>F. Learning curve.</p>	20

[वेळ: ३ तास]	[गुण: १००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.	
सूचना:	<p>१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.</p> <p>२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.</p> <p>३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.</p>

प्र.१	<p>बहुपर्यायी प्रश्न</p> <p>अ. खाली दिलेल्या पर्यायातून सर्वात योग्य उत्तर निवडा. (बारा पैकी कोणतेही दहा)</p> <p>i) जर 4 युनिटचा एकूण महसूल रुपये 160/- असेल आणि 5 युनिटचा एकूण महसूल 200/- असेल, तर 5 व्या युनिटचा सीमांत महसूल ----- असेल.</p> <p>अ) 40</p> <p>ब) 200</p> <p>क) 360</p> <p>ड) 160</p> <p>ii) दोन चलांमधील नेमका संबंध ----- द्वारे स्पष्ट केला आहे.</p> <p>अ) समीकरण</p> <p>ब) फलन</p> <p>क) चल</p> <p>ड) सीमांत महसूल</p> <p>iii) बदलत्या प्रमाणाच्या नियमानुसार, जेव्हा एकूण उत्पादन हे महत्तम असते, तेव्हा सीमांत उत्पादन ----- असते.</p> <p>अ) शून्य</p> <p>ब) महत्तम</p> <p>क) वाढत</p> <p>ड) कमी होत</p> <p>iv) मागणीच्या अंमलबजावणीची लवचिकता ----- लवचिकता म्हणून ओळखली जाते.</p> <p>अ) जाहिरात</p> <p>ब) तिरकस</p> <p>क) परस्पर</p> <p>ड) किंमत</p> <p>v) किमतीतील आनुपातिक बदलामुळे वस्तूंच्या मागणीतील बदल ----- लवचिकतेने मोजले जातात.</p> <p>अ) उत्पन्न</p> <p>ब) किंमत</p> <p>क) तिरकस</p> <p>ड) सरळ</p>	10
-------	--	----

- vi) जेव्हा वस्तूच्या किमतीत थोडासा बदल होतो तेव्हा वस्तूच्या मागणीत अनंत बदल होतात, त्याला -----
----- म्हणतात.
- अ) परिपूर्ण लवचिक मागणी
ब) परिपूर्ण अलवचिक मागणी
क) सापेक्ष लवचिक मागणी
ड) सापेक्ष अलवचिक मागणी
- vii) समउत्पादन वक्राचा आकार हा ----- द्वारे मर्यादित होतो.
- अ) सरळ रेषा
ब) रिज रेषा
क) त्रिकोण
ड) वर्तुळ
- viii) घटत्या परिमाण प्रत्ययाच्या स्थितीमध्ये, दोन समउत्पादन वक्रांमधील अंतर -----
- अ) स्थिर राहते.
ब) वाढते.
क) कमी होते.
ड) इष्टतम होते.
- ix) प्रत्यय परिमाण हे ----- ची वागणुक निर्धारित करते.
- अ) अल्पकालीन सरासरी खर्च
ब) सीमांत खर्च
क) सरासरी स्थिर खर्च
ड) दीर्घकालीन सरासरी खर्च
- x) ब्रेकइव्हन पॉइंट जो आउटपुटची पातळी दर्शवतो ज्यावर ----- असते.
- अ) एकूण महसूल = शून्य
ब) एकूण महसूल = एकूण खर्च
क) एकूण महसूल > एकूण खर्च
ड) एकूण महसूल < एकूण खर्च
- xi) ----- हे चल ब्रेक-इव्हन विश्लेषणावर प्रभाव टाकते.
- अ) किमतीत बदल
ब) बदलता खर्च
क) स्थिर खर्च
ड) एकूण खर्च
- xii) जेव्हा सीमांत खर्च हा सरासरी बदलत्या खर्चा बरोबर असतो, तेव्हा सरासरी बदलता खर्च -----
असतो.
- अ) कमी
ब) वाढतो
क) समान
ड) बदलतो.

	ब	खालील विधाने सत्य आहेत की असत्य आहेत ते सांगा. (बारा पैकी कोणतेही दहा) i) बाजारातील मागणी ही सर्व व्यक्तींच्या मागणीची क्षैतिज बेरीज असते. ii) सामान्य वस्तूंच्या बाबतीत मागणी परीमाण आणि किंमत यांच्यात व्यस्त संबंध आहे. iii) व्हेबलन इफेक्ट हा मागणीच्या नियमाला अपवाद आहे. iv) परिपूर्ण स्पर्धेत फार कमी विक्रेते असतात. v) बाजारातील मागणी वक्र वैयक्तिक मागणी वक्रपेक्षा सपाट असतो. vi) बाजार पुरवठा वक्र हा वरच्या दिशेने चढत जाणारा असतो. vii) मागणीतील वाढ आणि घट ही एकाच मागणी वक्रावर दर्शविली जाते. viii) मागणीचा नियम हा अल्फ्रेड मार्शलने प्रतिपादित केला आहे. ix) जेव्हा एखाद्या वस्तूंच्या मागणी परिमाणाच्या टक्केवारीतील बदल हा त्याच्या किंमतीतील टक्केवारीच्या बदलापेक्षा जास्त असतो, तेव्हा त्याला सापेक्ष लवचिक मागणी म्हणून ओळखले जाते. x) $MR_n = TR_n + TR_{n-1}$ xi) सर्वेक्षण पद्धतीला मागणी अंदाजाची गुणात्मक पद्धत म्हणूनही ओळखले जाते. xii) उत्पादन फलन हे उत्पादन आणि उत्पादन घटकांमधील तांत्रिक संबंध आहे.	10
प्र.२	अ ब क	खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. एकूण महसूल (TR), सरासरी महसूल (AR) आणि सीमांत महसूल (MR) यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा. बाजार पुरवठा वक्र स्पष्ट करा. आकृतीच्या साहाय्याने 'पुरवठा वक्रातील स्थानांतरण किंवा बदल' स्पष्ट करा.	१५
प्र.३	अ ब क	खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. मत्केदारी बाजार अंतर्गत मागणी वक्र काढा. मागणीच्या किमतीच्या लवचिकतेची व्याख्या सांगून मागणीच्या किमतीच्या लवचिकतेवर परिणाम करणारे घटक विशद करा. मागणी अंदाजामध्ये कोणकोणते टप्पे समाविष्ट आहेत?	१५
प्र.४	अ ब क	खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्यय प्रमाणाचे (Return to Scale) प्रकार कोणते आहेत? समउत्पादन वक्राची व्याख्या देवून समउत्पादन वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा. बाह्य प्रमाणित मित्तव्ययता आणि बाह्य प्रमाणित अमित्तव्ययतेचे स्पष्टीकरण करा.	१५
प्र.५	अ ब क	खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. एकूण स्थिर खर्च (TFC), एकूण बदलता खर्च (TVC) आणि एकूण खर्च (TC) यांच्यातील संबंध अल्पावधीत स्पष्ट करा. आकृतीच्या साहाय्याने सरासरी खर्च (AC) आणि सीमांत खर्च (MC) यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा. ब्रेक-इव्हन विश्लेषणाचे उपयोग आणि मर्यादा काय आहेत?	१५
प्र.६		सहापैकी कोणत्याही चारवर टिपा लिहा. अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राचे महत्त्व. क) मागणी अंदाजाची सर्वेक्षण पद्धत. इ) विस्तार पथ	20
		ब) मागणीची तिरकस लवचिकता. ड) रिज रेषा. ई) शिकाऊ (लर्निंग) वक्र.	